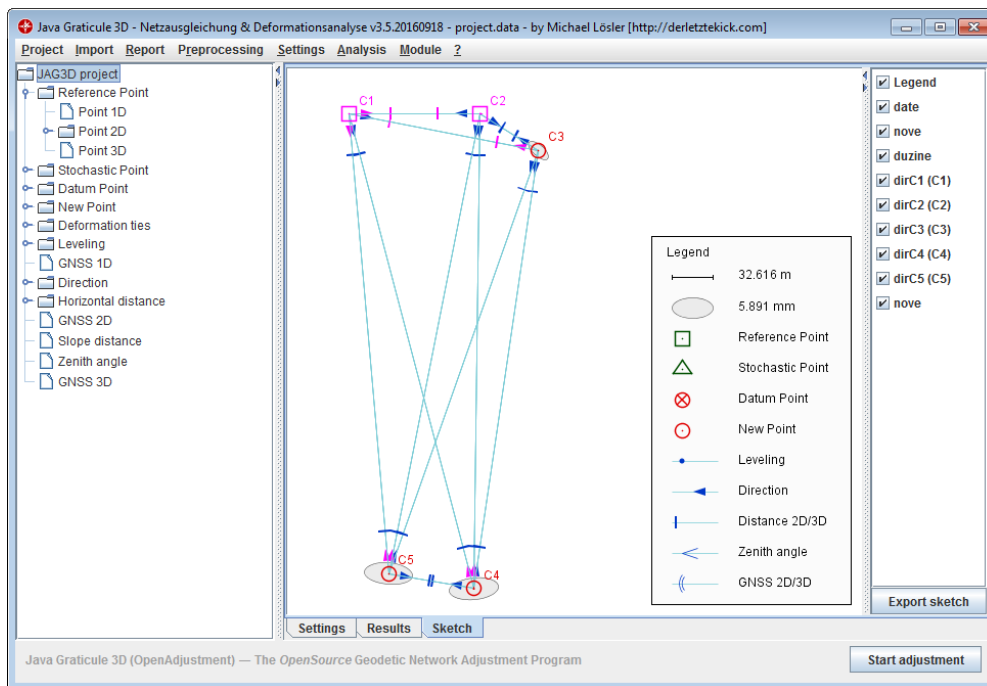

SLOBODNI PROGRAMI OTVORENOG KODA ZA IZRAVNANJE GEODETSKIH MREŽA

Pod pojmom otvoreni kod (eng. *open source*) podrazumijeva se programski kod koji je slobodan za upotrebu široj javnosti, što znači da ga bilo ko može koristiti i mijenjati kako u lične, tako i u poslovne svrhe. U posljednjih 10-ak godina svjedoci smo brzog razvoja sve kvalitetnijih slobodnih programa otvorenog koda koji se primjenjuju u različitim područjima, uključujući i geodeziju. Na tržištu klasičnih programa, specijalizovanih za obradu geodetskih mreža, još uvijek suvereno dominiraju komercijalna rješenja koja podrazumijevaju da korisnik mora platiti licencu za korištenje ukoliko želi raditi u takvom softveru. Ipak, danas postoji nekolicina vrlo kvalitetnih besplatnih programa koji po svojoj funkcionalnosti uopšte ne zaostaju u odnosu na skupa komercijalna rješenja. Ovdje navodimo dva slobodna programa otvorenog koda, realizovana pod *GNU General Public License*, koji omogućavaju analizu i izravnanje 1D, 2D i 3D geodetskih mreža na temelju terestričkih i GNSS podataka mjerenja, deformacionu analizu, transformacije itd.:

- **JAG3D** (Java Graticule 3D), čiji je autor Michael Lösler (<http://javagraticule3d.sourceforge.net/>) i
- **GNU Gama**, čiji je autor prof. dr. Aleš Čepek (<http://www.gnu.org/software/gama/gama.html>).

Slika 1. Korisnički interfejs programa JAG3D